

10<sup>ο</sup> Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»

Αθήνα, 12-14 Νοεμβρίου 2015

(<http://www.eleto.gr/gr/Conference10.html>)

Σάββατο, 14 Νοεμβρίου 2015, 17:10-19:10

Ανοικτή συζήτηση:

**«Για μια γραμματική του νεοελληνικού επιστημονικού λόγου – Γλωσσικά και ορολογικά ζητήματα των ειδικών γλωσσών των θεματικών πεδίων που δεν καλύπτονται από τις σύγχρονες γραμματικές»**

---

**Τρεις προτάσεις για ανάγκες που απαιτούν κάλυψη από μια Γραμματική του Νεοελληνικού Επιστημονικού Λόγου (ΓΝΕΛ)**

Κώστας Βαλεοντής

### 1 Συγκρότηση ολοκληρωμένου συστήματος κανόνων παραγωγής και σύνθεσης

Η σύγχρονη επιστημονική οροδοσία/ονοματοδοσία έχει ανάγκη πληρέστερης κάλυψης με διεύρυνση των κανόνων παραγωγής και σύνθεσης, ώστε αυτοί να αποτελέσουν ένα ολοκληρωμένο σύστημα στο οποίο θα προβλέπεται τόσο η κλασική παραγωγή και σύνθεση όσο και η σημερινή. Όπως λέγαμε και το 2007 [1], κατά την κλασική αντίληψη της Γραμματικής, θα μπορούσαμε συνοπτικά να πούμε ότι *σύνθεση* είναι διεργασία δημιουργίας μιας λέξης<sup>1</sup> με συνένωση δύο γλωσσικών στοιχείων (*μορφημάτων*) από τα οποία το πρώτο μπορεί να είναι είτε *αχώριστο μόριο*<sup>2</sup> είτε *θέμα λέξης*<sup>3</sup> (ή ολόκληρη *λέξη*) και το δεύτερο μπορεί να είναι *θέμα λέξης* (ή ολόκληρη *λέξη*) ενώ, ανάλογα με την περίπτωση, προστίθεται ή όχι *κλιτική κατάληξη*. Η νέα λέξη λέγεται *σύνθετη λέξη* ή *σύνθετο*, ενώ τα συνενούμενα στοιχεία λέγονται *συνθετικά* (*1<sup>ο</sup> συνθετικό, 2<sup>ο</sup> συνθετικό*). Μεταξύ των δύο συνθετικών μπορεί να παρεμβάλλεται *συνδετικό<sup>4</sup> φωνήεν* ή όχι· στην πρώτη περίπτωση έχουμε *γνήσια σύνθεση*, ενώ στη δεύτερη *καταχρηστική* (*νόθη* στην ΑΕ).

Έτσι, η κλασική θεώρηση της σύνθεσης προβλέπει αμέσως δύο είδη σύνθεσης:

**α. σύνθεση με αχώριστο μόριο** (νέο ή αρχαίο) *ως πρώτο συνθετικό* (όπως στην ΑΕ: το στερητικό *νη-* και τα επιτακτικά *α-, αρι- ερι-, ζα-*, στην ΑΕ και ΝΕ: το στερητικό *α-/αν-*, το *δυσ-* και το *ημι-* και στην ΝΕ: το στερητικό *ανα-* και το *ξε-* )

Παραδείγματα: [ΑΕ: *νη* + άνεμος > *νήνεμος* (= ήρεμος, γαλήνιος), ΑΕ και ΝΕ: *α-* + φων-ή > *άφωνος*, *αν-* + ήλιος > *ανήλιος*, *δυσ-* + βατός > *δύσβατος*, *ημι-* + θεός > *ημίθεος*, ΝΕ: *ανα* + βροχ-ή > *αναβροχιά*, *ξε-* + βάφω > *ξεβάφω*

---

<sup>1</sup> Σήμερα [2] [4] η *σύνθεση* επεκτείνεται και στη δημιουργία πολυλεκτικών «*λεξικών μονάδων*» με συνδυασμό δύο ή περισσότερων λέξεων, από την ίδια ή από διαφορετικές γραμματικές κατηγορίες. Τέτοιες πολυλεκτικές λεξικές μονάδες στην ειδική γλώσσα ενός συγκεκριμένου θεματικού πεδίου δεν είναι παρά *πολυλεκτικοί σύμπλοκοι όροι* του θεματικού πεδίου [6].

<sup>2</sup> Τα αχώριστα μόρια είναι επιρρηματικές λέξεις (ορθότερο: *τμήματα λέξεων*) που δεν λέγονται ποτέ μόνες τους στον λόγο· δεν έχουν δηλαδή αυτοτελή παρουσία.

<sup>3</sup> λεξικό μόρφημα [4]

<sup>4</sup> ή συνθετικό

ΣΗΜΕΙΩΣΗ Σήμερα [1] στα αχώριστα μόρια (ή *προθήματα* [4] ή *προθέματα* [5]) συμπεριλαμβάνονται και όλες οι προθέσεις της ΑΕ (*ανά, αμφι, δια, εις, εκίεξ, εν, επί, περί, συν, υπό*) εκτός από τις *προς, κατά, μετά, παρά, αντί* και *από* που εξακολουθούν να θεωρούνται προθέσεις και στη ΝΕ. Επίσης, αχώριστα μόρια θεωρούνται και τα λεξικά προθήματα [4] *αρχι-, διχο-, ευ-, ημι-, ομο-, τηλε-* κ.ά. όπως στα παραδείγματα: *δια-* + χωρίζω > *διαχωρίζω*, *επι-* + βάλλω > *επιβάλλω*, *περι-* + καρπ-ός > *περικάρπιο*, *εισ-* + οδός > *είσοδος*, *ευ-* + θυμός > *εύθυμος*, *ομο-* + ουσία > *ομοούσιος*

β. *σύνθεση με συνένωση δύο (αυτοτελών) λέξεων* (όπως στα παραδείγματα: άνθρωπ-ος + θάλασσ-α > *άνθρωπ-ο-θάλασσα*, άνθ-ος + κήπ-ος > *άνθ-ό-κηπος*, ανάβ-ω + σβήν-ω > *αναβ-ο-σβήνω*, αγορά + φοβία > *αγορα-φοβία*)

Οι πιο σύγχρονες απόψεις κατατάσσουν τη *σύνθεση με αχώριστο μόριο* στην *παραγωγή* (*παραγωγή με προθήματα*). Άσχετα, όμως, από την κατάταξη και την ονομασία και των δύο φαινομένων, αποτελεί πρόβλημα το ότι με το να θεωρηθούν *αχώριστα μόρια* οι αρχαιοελληνικές προθέσεις – και μάλιστα όχι όλες – παραβιάζεται η ιστορική συνέχεια της κοινής αντιμετώπισης των προθέσεων της ΑΕ ως πρώτων συνθετικών. Έτσι π.χ.:

τα παρακάτω ρήματα θεωρούνται *σύνθετα με αχώριστο μόριο* ή *παράγωγα* (με πρόθημα):  
*διαλέγω, εκλέγω, επιλέγω, συλλέγω*  
*περιγράφω, συγγράφω, υπογράφω*  
*διαδίδω, εκδίδω, ενδίδω*  
*διαθέτω, εκθέτω, συνθέτω, υποθέτω*  
*εισβάλλω, επιβάλλω, περιβάλλω*  
 κτλ.

ενώ, ταυτόχρονα, τα παρακάτω ρήματα θεωρούνται *σύνθετα με συνένωση αυτοτελών λέξεων*:  
*αντιλέγω*  
*καταγράφω, μεταγράφω, αντιγράφω*  
*προσδίδω, καταδίδω, μεταδίδω, παραδίδω*  
*προσθέτω, καταθέτω, μεταθέτω, παραθέτω*  
*προσβάλλω, καταβάλλω, μεταβάλλω*  
 κτλ.

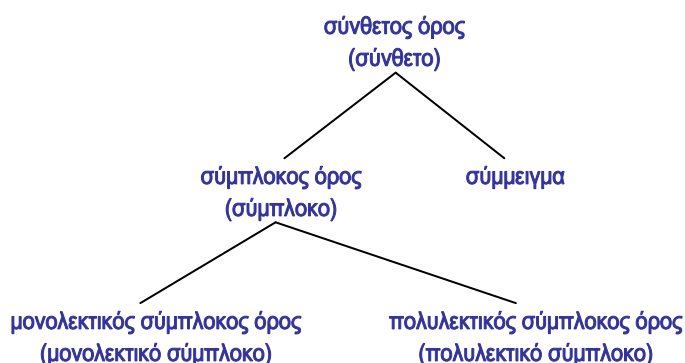
Η πληθωρική συμμετοχή των προθέσεων της ΑΕ στο παραγωγικό-συνθετικό δυναμικό της ΝΕ γίνεται έντονα αισθητή στις ειδικές γλώσσες των διάφορων θεματικών πεδίων και στον επιστημονικό / τεχνικό λόγο γενικότερα. Εκεί, αποδεδειγμένα, η κάλυψη των γλωσσικών φαινομένων από την επίσημη γραμματική, αλλά και από τις άλλες σύγχρονες γραμματικές δεν είναι ικανοποιητική. Εκτός από την πολυπληθή εμφάνισή τους ως συνθετικών σε εξαιρετικά μεγάλο πλήθος όρων, στον επιστημονικό λόγο υπάρχουν σε ελεύθερη μορφή και λειτουργούν σχεδόν όλες οι προθέσεις της ΑΕ και όχι μόνο οι έξι που αναφέρονται ως προθέσεις και της ΝΕ. Για παράδειγμα, στα μαθηματικά – και όχι μόνο – οι λέξεις *ανά, διά, επί, συν* λειτουργούν ως προθέσεις. Δεν καταργήθηκαν π.χ. οι χρήσεις «*ανά* δύο», «*ανά* τρεις», «*ανά* πέντε» επειδή στην καθημερινή γενική γλώσσα λέμε «*δuo-δuo*», «*τρεις-τρεις*», «*πέντε-πέντε*». Στις χρήσεις «*εκατό* *διά* είκοσι ίσον πέντε», «*διαιρετότητα* *διά* του επτά», «*άλφα* *επί* βήτα» το *διά* και το *επί* δεν έχουν πιο «απλά» υποκατάστατα! Στη φυσική, στην έκφραση των μονάδων κυριαρχούν τα *επί* και *ανά*: «*χιλιόγραμμο* *επί* μέτρο *ανά* δευτερόλεπτο στο τετράγωνο».

Σύμφωνη με τις σύγχρονες τάσεις και η εκτεταμένη μελέτη της **Α. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη** [2] δεν εντάσσει στη *σύνθεση* τη «*σύνθεση με αχώριστο μόριο*», ταυτόχρονα όμως συνεξετάζει και θεωρεί *σύνθεση* και την

*συμφυματοποίηση*<sup>5</sup>, δηλαδή τη δημιουργία *λεξικών μονάδων (συμφυματικών λέξεων)* που αποτελούνται από δύο ή περισσότερα *συμφύματα*, π.χ. υδρ-ο-χόος, όπου **σύμφυμα**: δεσμευμένο λεξικό μόρφημα λόγιας προέλευσης π.χ. -ποι(ώ), -κτόν(ος), -υδρ- [2]. Τη συμφυματοποίηση οι Γ. Μπαμπινιώτης – Χρ. Κλαίρης [4] την θεωρούν παραγωγή (συμφυματική παραγωγή) και τα συμφύματα *λεξικά προθήματα* και *λεξικά επιθήματα*.

Είχαμε επισημάνει [1], λοιπόν, – και δεν ήταν η πρώτη φορά – ότι «*δεν υπάρχει μια σύγχρονη Μεγάλη επίσημη γραμματική της ΝΕ η οποία να καλύπτει επαρκώς τον κατεξοχήν τομέα της ελληνικής ορολογίας, τον ελληνικό επιστημονικό λόγο*». Ο ελληνικός επιστημονικός λόγος έχει ανάγκη μιας συνολικής θεώρησης του φαινομένου της **σύνθεσης** στη **σημερινή ΝΕ**, όπου αυτή – η σύνθεση – αποτελεί ένα ενιαίο μεν αλλά *πεπλεγμένο* σύστημα, του οποίου άλλα στοιχεία έρχονται απaráλλακτα από την ΑΕ, άλλα έχουν εξελιχθεί και άλλα είναι εντελώς της ΝΕ.

Στο πλαίσιο ενός τέτοιου συστήματος μπορεί να βρεθεί τρόπος να εφαρμοστούν οι σύγχρονες αρχές της γλωσσολογίας προσαρμοζόμενες – εν ανάγκη – κατάλληλα για τη σημερινή ΝΕ. Στη συνολική λογική ενός τέτοιου συστήματος εντάσσεται και η «σύνθεση με αχώριστο μόριο» καθώς και το «κεφάλαιο» των *πολυλεκτικών συνθέτων* δηλαδή της *σύμπλεξης* λεκτικών οροστοιχείων για τη δημιουργία *πολυλεκτικών σύμπλοκων όρων*. Επίσης, μέσα σε αυτό το πλαίσιο μπορεί να ενταχθεί και η *σύμμιξη*<sup>6</sup>, που δεν αποτελεί κανονική σύνθεση, δεδομένου ότι κατ' αυτήν δεν συνενώνονται ολόκληρα θέματα λέξεων (λεξικά μορφήματα) αλλά τουλάχιστον ένα από αυτά είναι συντετμημένο. Σήμερα, στην Ορολογία [7] [8] το σύστημα εννοιών του *σύνθετου όρου* μπορεί να παρασταθεί με το εννοιοδιάγραμμα του σχήματος 1.



Σχήμα 1 Σύστημα εννοιών του σύνθετου όρου

Επίσης, να περιληφθεί η συγκέντρωση και παράθεση όλων των πρώην «*δασυνόμενων λέξεων*» για τον ρόλο

<sup>5</sup> δημιουργία *λεξικών μονάδων (συμφυματικών λέξεων)* που αποτελούνται από δύο ή περισσότερα *συμφύματα*, π.χ. υδρ-ο-χόος, όπου **σύμφυμα**: δεσμευμένο λεξικό μόρφημα λόγιας προέλευσης π.χ. -ποι(ώ), -κτόν(ος), -υδρ- [9]. Τη συμφυματοποίηση οι Γ. Μπαμπινιώτης – Χρ. Κλαίρης [3] την θεωρούν παραγωγή (συμφυματική παραγωγή) και τα συμφύματα *λεξικά προθήματα* και *λεξικά επιθήματα*.

<sup>6</sup> σύντμηση και συνδυασμός δύο ή περισσότερων *χωριστών* όρων με την οποία δημιουργείται μονολεκτικός όρος (*σύμμιγμα*) [8] [9], όπως τα ευρω(παϊκή) βουλή > *ευρωβουλή*, τηλε(οπτική) θέαση > *τηλεθέαση*, τηλε(φωνική) κάρτα > *τηλεκάρτα*, συχν(οτικά) διαμορφωμένος > *συχοδιαμορφωμένος*, δια(μορφωτής)-αποδιαμορφωτής > *διαποδιαμορφωτής*, δυ(αδικό) (ψη)φίο > *δυφίο*

που παίζουν στη σύνθεση νέων λέξεων<sup>7</sup>, η οποία, στην ορολογία των θεματικών πεδίων, ακολουθεί κυρίως τους κλασικούς κανόνες.

Να συνταχθεί και να συμπεριληφθεί κατάλογος ελληνικών **ριζών, προθημάτων, επιθημάτων και ειδικών συνθετικών** τα οποία είναι απαραίτητα στην παραγωγή και σύνθεση νέων λέξεων που αποτελούν ή θα αποτελέσουν επιστημονικούς όρους. Να συγκεντρωθούν και παρουσιαστούν όσα από αυτά έχουν διεθνοποιηθεί και να συνταχθεί ενδεχομένως ένα ειδικό κεφάλαιο που θα είναι χρήσιμο όχι μόνο για τους Έλληνες επιστήμονες, αλλά και για τους ξένους που ασχολούνται με την οροδοσία. [23]

Στη συνολική θεώρηση που περιγράψαμε, συμφωνούμε με την Α. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη [2] και επαυξάνουμε στο ότι:

*«το σύστημα κανόνων της ΝΕ σύνθεσης επιτρέπει τη σύζευξη πολλών ειδών στοιχείων, έτσι ώστε να προσδίδει στη ΝΕ πολλές δυνατότητες, πιθανότατα πολύ περισσότερες από την ΑΕ, ...»*

## 2 Ο ρόλος της μετοχής στην ορολογία – Τι χρειάζεται να καλύψει η ΓΝΕΛ

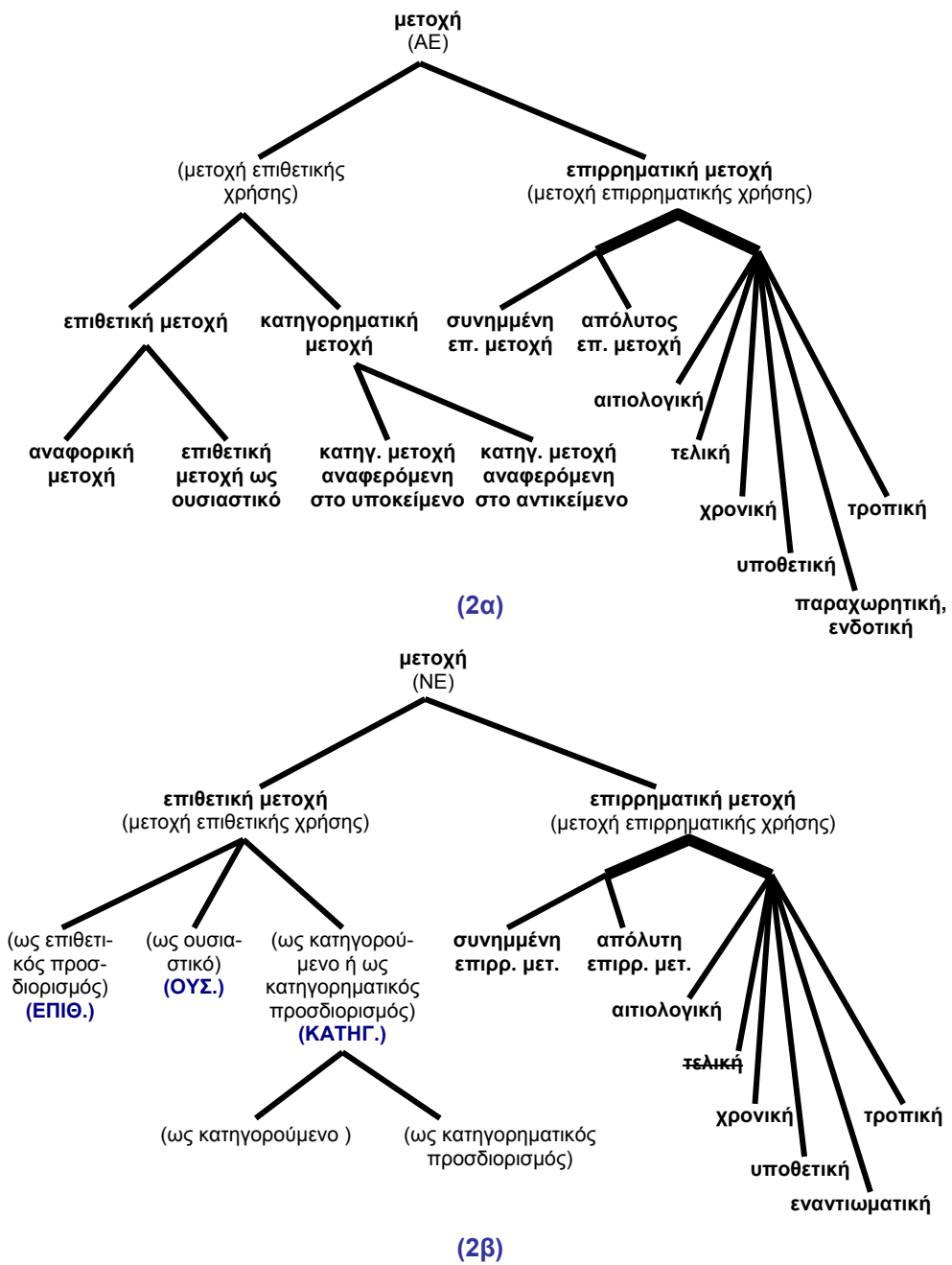
Λέγαμε το 2005 [10] και επαναλαμβάνουμε τώρα:

Τόσο η σχολική [11] [12] όσο και άλλες σύγχρονες γραμματικές [13] [4] της νεοελληνικής γλώσσας, κατά τη γνώμη μας, πραγματεύονται το ζήτημα της μετοχής με τρόπο που δεν καλύπτει τις σημερινές ειδικές γλώσσες (ΕΓ) των επιστημονικών θεματικών πεδίων (ΘΠ). Πραγματεύονται, δηλαδή, τη μετοχή του ενεργητικού ενεστώτα σε **-οντας/-ώντας** και τη μετοχή του παθητικού παρακειμένου σε **-μένος,-η,-ο**, αναφέρουν ακροθιγώς και πλημμελώς τη μετοχή του παθητικού ενεστώτα σε **-μενος,-η,-ο** και θεωρούν ανύπαρκτες τις μετοχές του ενεργητικού ενεστώτα σε **-ων,-ουσα,-ον** και σε **-ών,-ούσα,-ούν** ή **-ών**, του ενεργητικού αορίστου πρώτου σε **-ας,-ασα,-αν** και δεύτερου σε **-ών,-ούσα,-όν** καθώς και του παθητικού αορίστου σε **-είς,-είσα,-έν**. Και όταν φτάνουν [14] σε μερικές ουσιαστικοποιημένες, όπως *παρόν, προϊόν, ενδιαφέρον, συμφέρον*, τις θεωρούν ουσιαστικά – χωρίς καμιά συνάρτηση με το αντίστοιχο ρήμα – που τα εντάσσουν σε *ιδιαίτερη κλίση (ιδιόκλιτα)* για να καλύψουν την κλίση τους. Αλλά οι περιπτώσεις χρήσης – όπως θα φανεί πιο κάτω – των περισσότερων από τις παραπάνω γραμματικές κατηγορίες μετοχών στα ορολόγια, και επομένως στις ΕΓ, των ΘΠ δεν είναι λίγες. Μια γραμματική, επομένως, της νέας ελληνικής (ΝΕ), ως γένους, πρέπει να καλύπτει ικανοποιητικά και όλα τα είδη της δηλαδή όχι μόνο τη ΓΝΕ<sup>8</sup>, αλλά και τις ΕΓ όλων των ΘΠ, ώστε να μην παρατηρείται σήμερα το λυπηρό φαινόμενο νεαροί επιστήμονες (απόφοιτοι ΑΕΙ) να μην ξέρουν να κλίνουν σωστά έναν επιστημονικό όρο του ΘΠ τους, επειδή αυτός ο όρος περιέχει ως συνθετικό μια από τις παραπάνω μετοχές, γιατί αφενός δεν διδάχτηκαν την κλίση αυτής ως στοιχείο – αρχαϊκό έστω – του τυπικού της σημερινής γλώσσας και αφετέρου διδάχτηκαν ελλιπέστατα και τα αρχαία ελληνικά (ΑΕ) η εκμάθηση των οποίων – έστω και με τη μέτρια απόδοση με την οποία γινόταν – αποτελούσε γέφυρα τροφοδοσίας της γνώσης της σημερινής γλώσσας μας.

<sup>7</sup> Το μεν σύνολο των λέξεων που αρχίζουν από ύψιλον δεν χρειάζεται καμιά προσπάθεια για να γίνει γνωστό, οι δε λοιπές πρώην «δασυνόμενες λέξεις» είναι ευάριθμες, ώστε μπορούν εύκολα να διδαχτούν στους μαθητές, ακόμα και με μνημοτεχνικούς κανόνες όπως διδάσκονταν από παλιά. (*Αδης, άγιος, αγνός* | *αίμα, άμαξα, αβρός* | *άρμα, αμαρτάνω, άπαξ* | *άλυσις, αρπάζω, άρπαξ* | ...)

<sup>8</sup> ΓΝΕ: Γενική Νεοελληνική

Κάναμε, τότε [10], και μια οντολογική-ενοιολογική ανασκόπηση της χρήσης της *μετοχής* (οποιοδήποτε χρόνου και οποιασδήποτε φωνής) και αναζήτηση του υποκείμενου *ειδογονικού συστήματος εννοιών* της τόσο στην ΑΕ [14] [15] [16] όσο και στη ΝΕ [17] [16] ως προς τη σύνταξή της και τη συμμετοχή της στον αρχαιοελληνικό και νεοελληνικό λόγο, αντίστοιχα, η οποία έδωσε μερικά χρήσιμα συμπεράσματα που απορρέουν άμεσα τόσο από τα εννοιοδιάγραμμα (2α) και (2β) του Σχήματος 2, όσο και από συγκριτικά στοιχεία και παραδείγματα που παραθέσαμε σε σχετικό πίνακα.



**Σχήμα 2 – Το εννοιοδιάγραμμα της μετοχής και των ειδών της τόσο στην Αρχαία Ελληνική (2α) όσο και στη Νέα Ελληνική (2β)**

Με βάση την παραπάνω ανασκόπηση, είχε προκύψει ότι στην ορολογία των θεματικών πεδίων που είχαμε εξετάσει (τηλεπικοινωνίες, πληροφορική, ηλεκτρονική και χημεία) χρησιμοποιούνται **και οι τρεις κατηγορίες (είδη) της επιθετικής μετοχής** της ΝΕ:

**ΕΠΙΘ.:** επιθετική μετοχή ως **επιθετικός** προσδιορισμός

**ΟΥΣ.:** επιθετική μετοχή ως **ουσιαστικό**

**ΚΑΤΗΓ.:** επιθετική μετοχή ως **κατηγορούμενο** ή ως **κατηγορηματικός** προσδιορισμός.

Επαναλαμβάνουμε εδώ μερικά από τα ευρήματα της εργασίας του 2005 [10]:

Οι μετοχές που χρησιμοποιούνται ως μονόλεκτα (απλά ή σύμπλοκα) είναι όλες της κατηγορίας ΟΥΣ. π.χ.:

<Τηλεπικοινωνίες> **καλών, καλούμενος, κατειλημμένο, συμβάν**

<Τεχνολογία Πληροφοριών> **δεδομένα, περιβάλλον**

<Μαθηματικά> **τέμνουσα, συντέμνουσα, συνιστώσα**

<Χημεία> **ιόν, ανιόν, κατιόν, προϊόν**

Οι μετοχές που χρησιμοποιούνται σε (σύμπλοκα) πολύλεκτα υπάγονται και στις τρεις κατηγορίες ΟΥΣ., ΕΠΙΘ. και ΚΑΤΗΓ, π.χ.

ΟΥΣ.: ο **αιτών αξιολόγηση, ο επικαλούμενος απόκριση**

ΕΠΙΘ.: **καλών συνδρομητής, αδειοδοτούμενη υπηρεσία, μη ιοντίζουσα ακτινοβολία**

ΕΠΙΘ., ΚΑΤΗΓ.: **αφανώς αναγνωριζόμενος, μη συμμορφούμενος**

Επί συνόλου 114.000 λημμάτων της Βάσης TELETERM (Νοέμ. 2004), αθροιστικά, τουλάχιστον το 4 % των πολυλεκτικών όρων (οι οποίοι σημειωτέον ότι αποτελούν το 88 % του συνόλου των όρων) της Βάσης περιέχουν **μετοχή** στο **προσδιοριστικό άμεσο συνθετικό** τους. Και η μετοχή αυτή δεν είναι μόνο η προβλεπόμενη γενικά από τις γραμματικές μετοχή του **παθητικού παρακειμένου**, αλλά και του **ενεργητικού ενεστώτα** (και σπανιότερα **αορίστου**) και του **παθητικού ενεστώτα** (και σπανιότερα **αορίστου**).

Μελετήθηκε εξαντλητικά η περίπτωση της χρήσης όρων που περιέχουν συνθετικό **μετοχή ενεργητικού ενεστώτα** – και σε όλες τις πτώσεις – των κλασικά «βαρύτονων» ρημάτων σε **-ων,-ουσα,-ον** (σήμερα τα ρήματα αυτά λέγονται **ρήματα της α΄ συζυγίας**). Από τις συνολικές **1.404** εκφάνσεις (εμφανίσεις) που καταμετρήθηκαν η **μετοχή**: στις **580** επάχει θέση ουσιαστικού (**ΟΥΣ.**), στις **819** είναι επιθετικός προσδιορισμός (**ΕΠΙΘ.**), σε **2** κατηγορηματικός προσδιορισμός (**ΚΑΤΗΓ.**) και σε **3** είναι απόλυτη επιρρηματική μετοχή (**ΑΠΟΛ.**). Στον Πίνακα 1 δίνεται ένα παράδειγμα όρου από κάθε τύπο και κατηγορία.

**Πίνακας 1 Παραδείγματα όρων που περιλαμβάνουν διάφορους τύπους της κλασικής μετοχής ενεργητικού ενεστώτα βαρύτονων ρημάτων (ρημάτων α΄ συζυγίας)**

A/A	Κατάληξη τύπου	Παραδείγματα όρων από τη Βάση TELETERM
1	-ων	<i>ο αναπτύσσων προϊόν, διαλείπων τόνος, τείνων στο μηδέν</i>
2	-οντος	<i>ιδιοχαρακτηριστικά υπογράφοντος, πρόσβαση πρωτεύοντος ρυθμού</i>
3	-οντα	<i>κοινός έλεγχος με πλεονάζοντα υπολογιστή</i>
4	-οντες	<i>δυναμικοί συνυπογράφοντες, ισαπέχοντες παλμοί</i>
5	-όντων	<i>(αγοραστικό) περιβάλλον πολλών προσφερόντων (πωλητών)</i>
6	-ουσα	<i>περιβάλλουσα, ιοντίζουσα ακτινοβολία</i>
7	-ουσας	<i>διακοπή φέρουσας, ISDN πρωτεύουσας πρόσβασης</i>



8	-ουσες	αρμονικά σχετιζόμενες <b>φέρουσες, γεινιάζουσες</b> ζώνες
9	-ουσών	μεταγωγέας <b>περιβαλλουσών, δείκτης εισφερουσών</b> μονάδων
10	-ον	<b>περιβάλλον</b> ασφάλειας, <b>ολισθαίνον</b> παράθυρο
11	-οντος	δοκιμή <b>παραμένοντος φέροντος, δυφιοσειρά πρωτεύοντος</b> του αριστερού δυφίου
12	-οντα	ετερογενή <b>περιβάλλοντα</b> δικτύου, <b>ισαπέχοντα</b> δείγματα
13	-όντων	διαχωρισμός <b>καθηκόντων, λόγος παραμενόντων</b> σφαλμάτων

Ο αριθμός των διαφορετικών τύπων από τις **1.404** εκφάνσεις ήταν **252** και ήταν μετοχές των ακόλουθων **114** διαφορετικών «**βαρύτονων**» ρημάτων:

αναμένω, αναπτύσσω, αντιστρέφω, απέχω, αποδίδω, αποκλίνω, απολύω, απομένω, αποστέλλω, αποφασίζω, (αύξω), γεινιάζω, (δέω), δεσπόζω, δευτερεύω, διαβαίνω, διακόπτω, διακρίνω, διαλείπω, διαμορφώνω, διαπέχω, διαταράσσω, διαφέρω, διεγείρω, διευθύνω, εγκοιτάζω, εγκρίνω, εισβάλλω, εισφέρω, εκπέμπω, εκτρέπω, ελέγχω, έλκω, ελλείπω, εμμένω, εναπομένω, ενδιαφέρω, ενθουλακώνω, ενυπάρχω, εξαναγκάζω, εξέχω, επαληθεύω, επείγω, επιστρέφω, επιτρέπω, εστιάζω, ζω, ιδιάζω, ιοντίζω, ισαπέχω, ισοδιαπέχω, ισχύω, (καθήκω), καταπίπτω, λαμβάνω, λανθάνω, μέλλω, μολύνω, ν-εύω (προφ. [νιοστεύω]), οδεύω, όζω, ολισθαίνω, οπισθεκπέμπω, παραλλάσσω, παραμένω, παραπέμπω, παρεμβαίνω, παρεμβάλλω, παρεμπίπτω, παρέχω, περιβάλλω, περιέχω, πλεονάζω, προέχω, προκύπτω, προσδιορίζω, προσήκω, προσθέτω, προσπίπτω, προστατεύω, προσφέρω, προϋπάρχω, πρωτεύω, ρέω, σαρώνω, σημαίνω, συγκλίνω, συγχρονίζω, συμβάλλω, συμμετέχω, συμπίπτω, συμφέρω, συναθροίζω, συνοδεύω, συντέμνω, συντονίζω, συντρέχω, συνυπογράφω, σχεδιάζω, σχηματίζω, ταιριάζω, τείνω, τερματίζω, τρεμολάμπω, τρέχω, τριτεύω, υπάρχω, υπερβάλλω, υπνώττω, υπογράφω, φέρω, φθίνω, χαράσσω, χειροτερεύω.

Για τη χρήση όρων που περιέχουν συνθετικό μετοχή ενεργητικού ενεστώτα των κλασικά «**συνηρημένων**» ρημάτων σε **-ών, -ούσα, -ούν** ή **-ών** (σήμερα τα ρήματα αυτά λέγονται ρήματα της β΄ συζυγίας) έγινε ανάλογη εργασία. Βρέθηκαν **752** εκφάνσεις **91** διαφορετικών τύπων οι οποίοι είναι μετοχές των ακόλουθων **40** διαφορετικών «συνηρημένων» ρημάτων (β΄ συζυγίας):

αιτώ, ακολουθώ, ακτινοβολώ, αναλογώ, ανπδρώ, απενεργοποιώ, αυτοεκκινώ, δηλώ, διαδρώ, διαλειτουργώ, διαρκώ, διενεργώ, διχοτομώ, δρώ, εκκινώ, εκκρεμώ, ενδημώ, ενεργοποιώ, εξουσιοδοτώ, εξυπηρετώ, επανακτινοβολώ, επικοινωνώ, επικρατώ, επιτελώ, ερωτώ, καλώ, κυκλοφορώ, λειτουργώ, μεσολαβώ, ομιλώ, παρακολουθώ, πιστοποιώ, προωθώ, σιγώ, συνακολοθώ, συνιστώ, ταξινομώ, τηλεεκκινώ, φιλοξενώ, χρησιμοποιοί.

Η μελέτη της μετοχής του **παθητικού ενεστώτα**, ανάγεται σε μελέτη εμφάνισης και χρήσης των παθητικών μετοχών που λήγουν σε: **-μενος, -μενη, -μενο** με προηγούμενο *τονιζόμενο φωνήεν*, οι οποίες δηλαδή μπορεί να είναι είτε μετοχές των κλασικά «βαρύτονων» ρημάτων (σε **-όμενος, -όμενη, -όμενο**), είτε μετοχές των κλασικά «συνηρημένων» ρημάτων (σε: **-ούμενος, -ούμενη, -ούμενο** ή σε **-ώμενος, -ώμενη, -ώμενο**), είτε μετοχές άλλων ρημάτων, π.χ. ρημάτων που στην ΑΕ υπάγονταν στα «εις **-μι**» ρήματα (σε: **-άμενος, -άμενη, -άμενο** ή **-έμενος, -έμενη, -έμενο** ή **-ίμενος, -ίμενη, -ίμενο**). Στη Βάση TELETERM (στιγμιότυπο **114.000** λημμάτων) καταμετρήθηκαν **4.898** όροι· στους **758** από αυτούς η μετοχή είναι της κατηγορίας **ΟΥΣ**. ενώ στους υπόλοιπους, που είναι πολύ περισσότεροι (**4.140**), η μετοχή είναι της κατηγορίας **ΕΠΙΘ**. Στον Πίνακα 2 δίνεται ένα παράδειγμα όρου από κάθε τύπο και κατηγορία.

**Πίνακας 2 Παραδείγματα όρων που περιλαμβάνουν την κλασική μετοχή παθητικού ενεστώτα βαρύτονων, συνηρημένων και «εις –μι» ρημάτων**

A/A	Παραδείγματα όρων από τη Βάση TELETERM [5]
1	<b>ελεγχόμενος</b> τρόπος, ενδεικτής <b>εισερχόμενου</b> δικτύου, αίτηση κλήσης με <b>παρεχόμενο</b> αριθμό, <b>απολυόμενο</b> μέρος, <b>αλληλοαποκλειόμενοι</b> μηχανισμοί
2	<b>αυτοϊώμενος</b> δακτύλιος, περιγραφέας <b>εκτιμώμενου</b> χρόνου καταφόρτωσης, <b>ανακλώμενο</b> κύμα, <b>προτιμώμενο</b> δυφίο
3	<b>εμβυσματούμενος</b> παλμογράφος, εφαρμογή <b>καλούμενου</b> χρήστη, <b>απαιτούμενο</b> εύρος ζώνης, πόροι <b>εκχωρούμενοι</b> στις NRA, <b>ακτινοβολούμενο</b> κύμα
4	<b>προϊστάμενος</b> δοκιμών πελάτη, <b>υφιστάμενος</b> εταιρισμός, <b>υφιστάμενος</b> πελάτης, <b>υφιστάμενο</b> δίκτυο, <b>κρεμάμενο</b> εδάφιο
5	<b>αντιτιθέμενο</b> εθνικό πρότυπο, <b>υπερτιθέμενο</b> δίκτυο, δημόσια <b>διατιθέμενος</b> , <b>προστιθέμενο</b> δυφίο, τιμή <b>παρατιθέμενου</b> δείκτη, <b>υποτιθέμενο</b> πλαίσιο, <b>παρεντιθέμενος</b>
6	<b>εξωκείμενος</b> σταθμός, επιλεκτικότητα <b>παρακείμενου</b> καναλιού, ακουστικό <b>αντικείμενο</b> , άκρυστο <b>κείμενο</b> , ισχύς πομπού στο <b>παρακείμενο</b> κανάλι
7	ακολουθία <b>εκπεμπόμενων</b> δεδομένων, λόγος <b>σηματοδοτούμενων</b> σφαλμάτων, εξαίρεση <b>υφιστάμενων</b> δικτύων, δεξαμενή <b>παρακείμενων</b> φερουσών
8	αναγνωριστικό <b>περιεχομένου</b> , αναμετάδοση <b>αντικειμένου</b> , αποδοχή <b>συγκειμένου</b> , συντακτικής απλού <b>κειμένου</b> , απόλυση <b>καλουμένου</b>
9	ακολουθία μετάδοσης <b>αντικειμένων</b> , γεννήτρια <b>αντικειμένων</b> MHEG, μετάδοση <b>κειμένων</b>
10	<b>αγόμενη</b> εκπομπή, αίτηση <b>εκπεμπόμενης</b> ισχύος RF κινητού σταθμού
11	ραδιοφακός <b>οδηγούμενης</b> διάδοσης
12	<b>συχοεξαρτώμενη</b> ευαισθησία, προβλεπόμενο μέγεθος <b>συνιστώμενης</b> μήτρας στιγμών
13	<b>αντιτιθέμενη</b> συνθήκη, εξυπηρετητής υπηρεσιών <b>προστιθέμενης</b> αξίας, <b>εξωκείμενη</b> συνδρομητική γραμμή, <b>υφιστάμενη</b> τεχνολογία,
14	<b>αναμεταδιδόμενες</b> δυφιοκτάδες, <b>αλληλοεξαρτώμενες</b> δραστηριότητες, <b>παρακείμενες</b> ακίδες
15	<b>ανταγωνιζόμενα</b> γνωρίσματα, <b>ακτινοβολούμενα</b> πεδία, <b>προτιμώμενα</b> περιεχόμενα, <b>αντιτιθέμενα</b> εθνικά πρότυπα, γραφικά <b>υπερκείμενα</b> μερικής οθόνης

Η χρήση της μετοχής **ενεργητικού ή παθητικού αορίστου** βρέθηκε σπάνια μεν αλλά υπαρκτή: είτε ως χρήση της ουσιαστικοποιημένης μετοχής «**συμβάν**» (σε **287** όρους), είτε ως χρήση της μετοχής **παθητικού αορίστου** σε εκφάνσεις των τύπων της (σε **58** όρους)<sup>9</sup>. Μερικά παραδείγματα τηλεπικοινωνιακών όρων:

***συμβάν** δοκιμής, εγγραφή **συμβάντος** κλήσης, πληροφορία **συμβάντος** συντήρησης  
**ανασταλείς** από πελάτη, **διακοπέισα** κλήση, **χρονομετρητής δήλωσης **απολεσθέντος** κυττάρου.***

Η μελέτη της μετοχής του **παθητικού παρακειμένου** δεν έγινε σε εξαντλητικό βαθμό όπως έγινε για τη μετοχή του ενεργητικού και παθητικού ενεστώτα: εξάλλου η μετοχή αυτή χρησιμοποιείται σε μεγάλη έκταση

<sup>9</sup> Είναι χαρακτηριστική η περίπτωση της χρήσης μετοχής του παθητικού αορίστου και συγκεκριμένα στον όρο *προβλεφθέν στοιχείο* (του Περιοδικού Συστήματος), που βέβαια δεν μπορεί να αντικατασταθεί με μετοχή παθητικού παρακειμένου, γιατί τα σύνθετα του **βλέπω** (προβλέπω, διαβλέπω, παραβλέπω) δεν έχουν σήμερα μετοχή παθητικού παρακειμένου και δύσκολα θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει κανένας το αρχαίο **βεβλεμμένος** (και να πει «προβεβλεμμένος»), αλλά ούτε και το **ιδωμένος** της ΓΝΕ μπορεί να χρησιμοποιήσει (και να πει «*προϊδωμένο στοιχείο*»). Τέτοιες περιπτώσεις είναι ευάριθμες αλλά σημαντικές για την Ορολογία.



στη ΓΝΕ και καλύπτεται σε γενικές γραμμές από όλες τις σύγχρονες γραμματικές. Θα δώσουμε, όμως, συγκεντρωτικούς αριθμούς. Η μετοχή του παθητικού παρακειμένου έχει καταλήξεις ονομαστικής ενικού: – **μένος, -μένη, -μένο**. Πριν από το <μ> προηγείται φωνήεν ή σύμφωνο, που εξαρτάται από το χαρακτήρα του θέματος του σχετικού ρήματος. Το σύνολο αυτών των φωνηέντων ή συμφώνων είναι πολυπληθές: περιλαμβάνει όλα τα φωνήεντα και πέντε σύμφωνα: {α, ε, η, ι, ο, υ, ω, γ, λ, μ, ρ, σ} όπως φαίνεται και από τα ακόλουθα παραδείγματα: *εκτεαμένος, συνδεεμένος, κωδικοοποιηημένος, τεθεημένος, δεδοομένος, δεσμεμμένος, διαμορφωμένος, συντεταγμένος, συστολοδιεσταλμένος, κατειλημμένος, διεσπαρμένος, θωρακισμένος.*

Το σύνολο των όρων με *μετοχή παθητικού παρακειμένου* που καταμετρήθηκαν στη Βάση **TELETERM** ήταν **8.586**. Στους **2.888** από αυτούς η μετοχή είναι **ΟΥΣ**. (εδώ συγκαταλέγονται κυρίως όροι με τα «δεδομένα» σε όλες τις πτώσεις τους, το «κατειλημμένο» και τις «συντεταγμένες»). Στους υπόλοιπους **5.696** η μετοχή είναι **ΕΠΙΘ**. Το σύνολο των όρων με *μετοχή παθητικού παρακειμένου* που καταμετρήθηκαν στη Βάση **INFORTERM** ήταν **494**. Στους **268** από αυτούς η μετοχή είναι **ΟΥΣ**., ενώ στους υπόλοιπους **226** η μετοχή είναι **ΕΠΙΘ**.

Εξετάστηκε η *ορολογική* χρήση της μετοχής και στα κείμενα των βιβλιογραφικών πηγών [18] [19] [20] και [21] που είναι συγγράμματα ηλεκτρονικής και πληροφορικών εφαρμογών. Βρέθηκαν συνολικά **169** όροι με μετοχές: **όλες** οι μετοχές είναι επιθετικής χρήσης και χρησιμοποιούνται ως επιθετικοί προσδιορισμοί (**ΕΠΙΘ**.). Ως προς το χρόνο των μετοχών, η κατανομή είναι:

<b>Ε.Ενεστ.</b> (ενεργητικού ενεστώτα):	<b>10</b>
<b>Π.Ενεστ.</b> (παθητικού ενεστώτα):	<b>47</b>
<b>Π.Παρ.</b> (παθητικού παρακειμένου):	<b>112</b>

Εξετάστηκε, επίσης, η *ορολογική* χρήση της μετοχής σε ένα σύγχρονο λεξικό χημικών και σχετικών με τη χημεία όρων [22]. Έγινε δειγματοληπτικός ερασιμός όλων των όρων που περιλαμβάνουν μετοχή στο κείμενο **27** σελίδων (10%) από τις **266** σελίδες του αγγλοελληνικού μέρους του λεξικού, με τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Σύνολο: **111** όροι με μετοχές, **107** διαφορετικοί όροι, **77** με τη μετοχή ως επιθετικό προσδιορισμό (**ΕΠΙΘ**.) και **30** με τη μετοχή ως ουσιαστικοποιημένο επίθετο (**ΟΥΣ**.). Ως προς το χρόνο των μετοχών, η κατανομή είναι:

<b>Ε.Ενεστ.</b> (ενεργητικού ενεστώτα):	<b>30</b>	<b>ΟΥΣ.</b> :	<b>21</b>	<b>ΕΠΙΘ.</b> :	<b>9</b>
<b>Π.Ενεστ.</b> (παθητικού ενεστώτα):	<b>41</b>	<b>ΟΥΣ.</b> :	<b>7</b>	<b>ΕΠΙΘ.</b> :	<b>34</b>
<b>Π.Αορ.</b> (παθητικού αορίστου) <sup>10</sup> :	<b>2</b>	<b>ΟΥΣ.</b> :	<b>–</b>	<b>ΕΠΙΘ.</b> :	<b>2</b>
<b>Π.Παρ.</b> (παθητικού παρακειμένου):	<b>34</b>	<b>ΟΥΣ.</b> :	<b>2</b>	<b>ΕΠΙΘ.</b> :	<b>32</b>

Εφόσον εξετάστηκε πλήρως το **1/10** του κειμένου του λεξικού, μπορούμε να θεωρήσουμε ότι σε όλο το λεξικό όλοι οι παραπάνω αριθμοί πολλαπλασιάζονται περίπου επί 10, δηλαδή είναι περισσότεροι από 1000 όροι με μετοχές.

<sup>10</sup> Είναι χαρακτηριστική η περίπτωση της χρήσης μετοχής του παθητικού αορίστου και συγκεκριμένα στον όρο *προβλεφθέν στοιχείο* (του Περιοδικού Συστήματος), που βέβαια δεν μπορεί να αντικατασταθεί με μετοχή παθητικού παρακειμένου, γιατί τα σύνθετα του **βλέπω** (προβλέπω, διαβλέπω, παραβλέπω) δεν έχουν σήμερα μετοχή παθητικού παρακειμένου και δύσκολα θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει κανένας το αρχαίο **βεβλεμμένος** (και να πει «προβεβλεμμένος»), αλλά ούτε και το **ιδωμένος** της ΓΝΕ μπορεί να χρησιμοποιήσει (και να πει «*προϊδωμένο στοιχείο*). Τέτοιες περιπτώσεις είναι ευάριθμες αλλά σημαντικές για την Ορολογία.

Στον Πίνακα 3 δίνεται ένα μέρος του πίνακα του Παραρτήματος της πηγής [10].

**Πίνακας 3 Κατάλογος επιλεγμένων όρων ηλεκτρονικής, πληροφορικής και χημείας από τα αντίστοιχα πεδία (μέρος του πίνακα του Παραρτήματος της πηγής [10])**

A/A	Όρος που περιλαμβάνει μετοχή	Χρόνος μετοχής	Είδος μετοχής	Θεματικό πεδίο
1.	<b>εισρέουσα</b> ισχύς	Ε.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Ηλεκτρομαγνητισμός
2.	<b>παραμένων</b> μαγνητισμός	Ε.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Ηλεκτρομαγνητισμός
3.	<b>φέρων</b> κύμα	Ε.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Ηλεκτρονικά
4.	<b>αλληλεπιδρώντα</b> συστατικά	Ε.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Πληροφορική
5.	<b>πρωτεύον</b> κλειδί	Ε.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Πληροφορική
6.	<b>αντιδρώντα</b> αέρια	Ε.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Χημεία
7.	<b>απορροφούν</b> υλικό	Ε.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Χημεία
8.	μεταλλικό <b>ión</b>	Ε.Ενεστ.	ΟΥΣ.	Χημεία
9.	<b>προσπίπτουσα</b> ακτινοβολία	Ε.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Χημεία
10.	φανταστική <b>συνιστώσα</b>	Ε.Ενεστ.	ΟΥΣ.	Χημεία
11.	<b>φέρων</b> αέριο	Ε.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Χημεία
12.	<b>εξασκούμενη</b> δύναμη	Π.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Ηλεκτρομαγνητισμός
13.	<b>επαγόμενη</b> τάση	Π.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Ηλεκτρομαγνητισμός
14.	<b>ανατροφοδοτούμενο</b> σύστημα	Π.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Πληροφορική
15.	<b>αποστελλόμενα</b> δεδομένα	Π.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Πληροφορική
16.	<b>διεγειρόμενος</b> ταλαντωτής	Π.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Ηλεκτρονικά
17.	<b>ελεγχόμενος</b> ανορθωτής	Π.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Ηλεκτρονικά
18.	<b>κρατούμενος</b> αριθμός	Π.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Πληροφορική
19.	<b>συνεργαζόμενος</b> υπολογιστής	Π.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Πληροφορική
20.	<b>υποτιθέμενη</b> υποδιαστολή	Π.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Πληροφορική
21.	<b>απορροφούμενη</b> ουσία	Π.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Χημεία
22.	<b>ηλεκτροπαραγόμενη</b> φωταύγεια	Π.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Χημεία
23.	<b>ελεγχόμενη</b> θερμοκρασία	Π.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Χημεία
24.	<b>επαναφορτιζόμενη</b> μπαταρία	Π.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Χημεία
25.	<b>αυτοαναφλεγόμενο</b> αέριο	Π.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Χημεία
26.	<b>ελεγχόμενη</b> ουσία	Π.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Χημεία
27.	<b>θερμοσκληρυνόμενο</b> πλαστικό	Π.Ενεστ.	ΕΠΙΘ.	Χημεία
28.	<b>εξαναγκασμένη</b> ταλάντωση	Π.Παρακ.	ΕΠΙΘ.	Ηλεκτρομαγνητισμός
29.	<b>φορτισμένος</b> πυκνωτής	Π.Παρακ.	ΕΠΙΘ.	Ηλεκτρομαγνητισμός
30.	<b>κατανεμημένο</b> στοιχείο	Π.Παρακ.	ΕΠΙΘ.	Ηλεκτρονικά
31.	<b>ολοκληρωμένο</b> κύκλωμα	Π.Παρακ.	ΕΠΙΘ.	Ηλεκτρονικά

32.	<b>απομακρυσμένο</b> τερματικό	Π.Παρακ.	ΕΠΙΘ.	Πληροφορική
33.	<b>καταμερισμένα</b> δεδομένα	Π.Παρακ.	ΕΠΙΘ.	Πληροφορική
34.	<b>συμπιεσμένο</b> αρχείο	Π.Παρακ.	ΕΠΙΘ.	Πληροφορική
35.	<b>διαλυμένη</b> ουσία	Π.Παρακ.	ΕΠΙΘ.	Χημεία
36.	<b>κορεσμένος</b> υδρογονάνθρακας	Π.Παρακ.	ΕΠΙΘ.	Χημεία
37.	<b>οξειδωμένη</b> μορφή	Π.Παρακ.	ΕΠΙΘ.	Χημεία
38.	<b>ισορροπημένη</b> γέφυρα	Π.Παρακ.	ΕΠΙΘ.	Ηλεκτρομαγνητισμός
39.	<b>πεπλεγμένη</b> μαγνητική ροή	Π.Παρακ.	ΕΠΙΘ.	Ηλεκτρομαγνητισμός
40.	<b>κανονικοποιημένη</b> τιμή	Π.Παρακ.	ΕΠΙΘ.	Ηλεκτρονικά
41.	<b>εξομαλυμένη</b> κυματομορφή	Π.Παρακ.	ΕΠΙΘ.	Ηλεκτρονικά
42.	<b>ιεραρχημένη</b> δομή	Π.Παρακ.	ΕΠΙΘ.	Πληροφορική
43.	<b>εγκατεστημένο</b> πρόγραμμα	Π.Παρακ.	ΕΠΙΘ.	Πληροφορική
44.	<b>εντοπισμένη</b> πληροφορία	Π.Παρακ.	ΕΠΙΘ.	Πληροφορική
45.	<b>σαρωμένη</b> εικόνα	Π.Παρακ.	ΕΠΙΘ.	Πληροφορική

Από τα προηγούμενα φαίνεται η μεγάλη σπουδαιότητα της μετοχής στην οροδοσία των ειδικών θεματικών πεδίων· και όχι μόνο της μετοχής του παθητικού παρακειμένου, της οποίας διδάσκεται η ύπαρξη και κλίση σύμφωνα με τις σύγχρονες γραμματικές, αλλά και της μετοχής και του ενεργητικού και του παθητικού ενεστώτα· και του ενεργητικού και του παθητικού αορίστου.

Όπως λέγαμε, λοιπόν, το 2005 [10],

*«αυτό το γεγονός δεν μπορεί να αγνοείται στη σημερινή διδασκαλία των νέων ελληνικών. Δεν είναι μόνο οι λέξεις, οι φράσεις και οι εκφράσεις της ΓΝΕ που χρειάζεται να μάθουν οι Έλληνες μαθητές. Δεν είναι μόνο η γλωσσική χρήση (γραμματική, συντακτικό κτλ.) για τα κοινά και τετριμμένα, τα καθημερινά, στα οποία «σκοτίστηκε» κανένας να χρησιμοποιήσει μετοχές. Ένα πολύ μεγάλο μέρος (πολλές χιλιάδες) από αυτούς τους μαθητές η ελληνική οικογένεια τους στέλνει κάθε χρόνο στα πανεπιστήμια· αυτοί θα σπουδάσουν σε ειδικά ΘΠ· θα χρειαστούν άμεσα να χρησιμοποιήσουν τους ειδικούς όρους του ΘΠ τους και δεν θα ξέρουν (όπως ήδη σήμερα πολλοί δεν ξέρουν) «πώς είναι» η γενική ή ο πληθυντικός τους. Ο επιστημονικός λόγος έχει απόλυτη ανάγκη τη μετοχή...»*

*»Κάνουμε έκκληση προς τους επιστήμονες της γλώσσας και προς τους «αρμοδίους» της πολιτείας. Καθίστε όλοι μαζί σε ένα κοινό τραπέζι, ένα κοινό όργανο, γενικής ανασκόπησης της σημερινής ελληνικής γλώσσας. Καλέστε και εκπροσώπους των ειδικών ΘΠ και της Ορολογίας. Συνενώστε όλα τα κομμάτια των ΕΓ με τη ΓΝΕ. Θεωρήστε το υπερέσυνολο. Επισημάνετε τις ανάγκες και σχεδιάστε τη σημερινή ελληνική γλωσσική πολιτική. Μέσα σ' αυτήν την πολιτική θα έχει τη θέση που της αρμόζει η ελληνική μετοχή.*

Εύχομαι το σημερινό τραπέζι της ανοικτής συζήτησής μας να είναι ο πρόδρομος ενός τέτοιου ευρύτερου «τραπεζιού», για το οποίο είχαμε κάνει έκκληση από τότε.

Στο Παράρτημα του παρόντος δίνονται κλιτικά παραδείγματα των μετοχών που χρησιμοποιούνται και σήμερα στον επιστημονικό λόγο και όχι μόνο. Η κλίση είναι προσαρμοσμένη στις καταλήξεις της Κοινής Νεοελληνικής. Φρονούμε ότι η ύλη του Παραρτήματος πρέπει να περιλαμβάνεται στη ΓΝΕΛ, αφού μελετηθεί περαιτέρω και συμπληρωθεί.

### 3 Η Ορολογία και οι αρχές της – Αρχές και μηχανισμοί σχηματισμού ελληνικών όρων

Προτείνουμε να υπάρχει στη ΓΝΕΛ ένα ειδικό κεφάλαιο «Ορολογία», στο οποίο να παρουσιάζονται οι βασικές έννοιες του διεπιστημονικού πεδίου «Ορολογία» και να αναλύονται οι **διαγλωσσικές αρχές σχηματισμού όρων**, καθώς και οι **μηχανισμοί σχηματισμού ελληνικών όρων**) [7] [8] με κατάλληλα παραδείγματα εφαρμογής όλων αυτών στα ειδικά θεματικά πεδία [24].

Συνοπτικά, τα περιεχόμενα αυτού του κεφαλαίου να είναι:

- Αντικείμενα, έννοιες, χαρακτηριστικά, πλάτος και βάθος των εννοιών, τύποι εννοιών, σχέσεις μεταξύ των εννοιών.
- Ορισμοί, φύση και τύποι ορισμών, αρχές για τη γραφή των ορισμών, ποιότητα των ορισμών, αρχή της υποκατάστασης.
- Κατασημάνσεις, φύση και τύποι των κατασημάνσεων (*λεκτικές κατασημάνσεις, μη λεκτικές κατασημάνσεις*), όροι (*απλοί, σύνθετοι, σύμπλοκοι*), σχέσεις όρων ή κατασημάνσεων και εννοιών, αρχές σχηματισμού όρων (*διαφάνεια, συνέπεια, γλωσσική καταλληλότητα, γλωσσική οικονομία, παραγωγικότητα και συνθετικότητα, γλωσσική ορθότητα, γλωσσική εντοπιότητα*), ονόματα, σύμβολα,
- Ορολογική εργασία, ορολογικά προϊόντα και ορολογικά δεδομένα, τυποποίηση των όρων, διαβάθμιση αποδεκτότητας όρων, εναρμόνιση εννοιών και όρων.
- Ορολογική ανάλυση των σύμπλοκων όρων (*προσδιοριζόμενο συνθετικό, προσδιοριστικό συνθετικό*), χρήση της γενικής ως προσδιοριστικού συνθετικού των σύμπλοκων όρων.
- Οροδοσία/ονοματοδοσία (*πρωτογενής, δευτερογενής*), μηχανισμοί σχηματισμού ελληνικών όρων (*δημιουργία νέων μορφών, χρήση υπαρχουσών μορφών, διαγλωσσικός δανεισμός*), ιδιώνυμα, ο Αναλογικός Κανόνας της ονοματοδοσίας).

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

### ΚΛΙΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΜΕΤΟΧΩΝ

#### 1. Κλιτικό Παράδειγμα ΕΝΕ1

(μετοχές Ενεστώτα πρώην βαρύτονων ρημάτων και νυν ρημάτων της α΄ συζυγίας)

(σε παρένθεση γράφεται ο αρχαίος τύπος)

	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
<b>Ενικός αριθμός</b>			
Ονομαστική	υπάρχ-ων	υπάρχ-ουσα	υπάρχ-ον
Γενική	υπάρχ-οντος	υπάρχ-ουσας (υπαρχούσης)	υπάρχ-οντος
(Δοτική)	(υπάρχοντι)	(υπαρχούση)	(υπάρχοντι)
Αιτιατική	υπάρχ-οντα	υπάρχ-ουσα (υπάρχουσαν)	υπάρχ-ον
Κλητική	υπάρχ-ων	υπάρχ-ουσα	υπάρχ-ον
<b>Πληθυντικός αριθμός</b>			
Ονομαστική	υπάρχ-οντες	υπάρχ-ουσες (υπάρχουσαι)	υπάρχ-οντα
Γενική	υπαρχ-όντων	υπαρχ-ουσών	υπαρχ-όντων
(Δοτική)	(υπάρχουσι)	(υπαρχούσαις)	(υπάρχουσι)
Αιτιατική	υπάρχ-οντες (υπάρχοντας)	υπάρχ-ουσες (υπαρχούσας)	υπάρχ-οντα
Κλητική	υπάρχ-οντες	υπάρχ-ουσες (υπάρχουσαι)	υπάρχ-οντα

#### 2. Κλιτικό Παράδειγμα ΕΝΕ2

(μετοχές Ενεστώτα πρώην συνηρημένων ρημάτων σε -άω και νυν ρημάτων της β΄ συζυγίας α΄ τάξης)

(σε παρένθεση γράφεται ο αρχαίος τύπος)

	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
<b>Ενικός αριθμός</b>			
Ονομαστική	τιμ-ών	τιμ-ώσα	τιμ-ών
Γενική	τιμ-ώντος	τιμ-ώσας (τιμώσης)	τιμ-ώντος
(Δοτική)	(τιμῶντι)	(τιμώση)	(τιμῶντι)
Αιτιατική	τιμ-ώντα	τιμ-ώσα (τιμῶσαν)	τιμ-ών
Κλητική	τιμ-ών	τιμ-ώσα	τιμ-ών
<b>Πληθυντικός αριθμός</b>			
Ονομαστική	τιμ-ώντες	τιμ-ώσες (τιμῶσαι)	τιμ-ώντα
Γενική	τιμ-ώντων	τιμ-ωσών	τιμ-ώντων
(Δοτική)	(τιμῶσι)	(τιμώσαις)	(τιμῶσι)
Αιτιατική	τιμ-ώντες (τιμῶντας)	τιμ-ώσες (τιμώσας)	τιμ-ώντα
Κλητική	τιμ-ώντες	τιμ-ώσες (τιμῶσαι)	τιμ-ώντα

### 3. Κλιτικό Παράδειγμα ENE3

(μετοχές Ενεστώτα πρώην συνηρημένων ρημάτων σε -έω και νυν ρημάτων της β' συζυγίας β' τάξης)  
(σε παρένθεση γράφεται ο αρχαίος τύπος)

	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Ενικός αριθμός			
Ονομαστική	καλ-ών	καλ-ούσα	καλ-ούν
Γενική	καλ-ούντος	καλ-ούσας (καλούσης)	καλ-ούντος
(Δοτική)	(καλούντι)	(καλούση)	(καλούντι)
Αιτιατική	καλ-ούντα	καλ-ούσα (καλούσαν)	καλ-ούν
Κλητική	καλ-ών	καλ-ούσα	καλ-ούν
Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	καλ-ούντες	καλούσες (καλούσαι)	καλ-ούντα
Γενική	καλ-ούντων	καλουσών	καλ-ούντων
(Δοτική)	(καλοῦσι)	(καλούσαις)	(καλοῦσι)
Αιτιατική	καλ-ούντες (καλούντας)	καλούσες (καλούσας)	καλ-ούντα
Κλητική	καλ-ούντες	καλούσες (καλούσαι)	καλ-ούντα

### 4. Κλιτικό Παράδειγμα ENE4

(μετοχές Ενεστώτα πρώην συνηρημένων ρημάτων σε -ώω και νυν ρημάτων της β' συζυγίας γ' τάξης)  
(σε παρένθεση γράφεται ο αρχαίος τύπος)

	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Ενικός αριθμός			
Ονομαστική	δηλ-ών	δηλ-ούσα	δηλ-ούν
Γενική	δηλ-ούντος	δηλ-ούσας (δηλούσης)	δηλ-ούντος
(Δοτική)	(δηλούντι)	(δηλούση)	(δηλούντι)
Αιτιατική	δηλ-ούντα	δηλ-ούσα (δηλούσαν)	δηλ-ούν
Κλητική	δηλ-ών	δηλ-ούσα	δηλ-ούν
Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	δηλ-ούντες	δηλ-ούσες (δηλοῦσαι)	δηλ-ούντα
Γενική	δηλ-ούντων	δηλ-ουσών	δηλ-ούντων
(Δοτική)	(δηλοῦσι)	(δηλούσαις)	(δηλοῦσι)
Αιτιατική	δηλ-ούντες (δηλούντας)	δηλ-ούσες (δηλούσας)	δηλ-ούντα
Κλητική	δηλ-ούντες	δηλ-ούσες (δηλοῦσαι)	δηλ-ούντα



**5. Κλιτικό Παράδειγμα ΕΝΕ5α**  
(μετοχή Ενεστώτα του ρήματος ειμί)  
(σε παρένθεση γράφεται ο αρχαίος τύπος)

	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
<b>Ενικός αριθμός</b>			
Ονομαστική	ων	ούσα	όν
Γενική	όντος	ούσας (ούσης)	όντος
(Δοτική)	(ᾔοντι)	(οὔση)	(ᾔοντι)
Αιτιατική	όντα	ούσα (οὔσαν)	όν
Κλητική	ων	ούσα	όν
<b>Πληθυντικός αριθμός</b>			
Ονομαστική	όντες	ούσες (οὔσαι)	όντα
Γενική	όντων	ουσών	όντων
(Δοτική)	(οὔσι)	(οὔσαις)	(οὔσι)
Αιτιατική	όντες (ᾔοντας)	ούσες (οὔσας)	όντα
Κλητική	όντες	ούσες (οὔσαι)	όντα

**6. Κλιτικό Παράδειγμα ΕΝΕ5β**  
(μετοχές Ενεστώτα των συνθέτων του ρήματος ειμί)  
(σε παρένθεση γράφεται ο αρχαίος τύπος)

	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
<b>Ενικός αριθμός</b>			
Ονομαστική	παρ-ών	παρ-ούσα	παρ-όν
Γενική	παρ-όντος	παρ-ούσας (παρούσης)	παρ-όντος
(Δοτική)	(παρόντι)	(παρούση)	(παρόντι)
Αιτιατική	παρ-όντα	παρ-ούσα (παροῦσαν)	παρ-όν
Κλητική	παρ-ών	παρ-ούσα	παρ-όν
<b>Πληθυντικός αριθμός</b>			
Ονομαστική	παρ-όντες	παρ-ούσες (παροῦσαι)	παρ-όντα
Γενική	παρ-όντων	παρ-ουσών	παρ-όντων
(Δοτική)	(παροῦσι)	(παρούσαις)	(παροῦσι)
Αιτιατική	παρ-όντες (παρόντας)	παρ-ούσες (παρούσας)	παρ-όντα
Κλητική	παρ-όντες	παρ-ούσες (παροῦσαι)	παρ-όντα

**7. Κλιτικό Παράδειγμα ΕΝΕ6α**  
(μετοχή Ενεστώτα του ρήματος εἶμι)  
(σε παρένθεση γράφεται ο αρχαίος τύπος)

	<b>Αρσενικό</b>	<b>Θηλυκό</b>	<b>Ουδέτερο</b>
<b>Ενικός αριθμός</b>			
<b>Ονομαστική</b>	ἰων	ιοῦσα	ἰόν
<b>Γενική</b>	ἰόντος	ιοῦσας (ιοῦσης)	ἰόντος
<b>(Δοτική)</b>	(ἰόντι)	(ιοῦση)	(ἰόντι)
<b>Αἰτιατική</b>	ἰόντα	ιοῦσα (ιοῦσαν)	ἰόν
<b>Κλητική</b>	ἰων	ιοῦσα	ἰόν
<b>Πληθυντικός αριθμός</b>			
<b>Ονομαστική</b>	ἰόντες	ιοῦσες (ιοῦσαι)	ἰόντα
<b>Γενική</b>	ἰόντων	ιουσῶν	ἰόντων
<b>(Δοτική)</b>	(ιοῦσι)	(ιοῦσαις)	(ιοῦσι)
<b>Αἰτιατική</b>	ἰόντες (ἰόντας)	ιοῦσες (ιοῦσας)	ἰόντα
<b>Κλητική</b>	ἰόντες	ιοῦσες (ιοῦσαι)	ἰόντα

**8. Κλιτικό Παράδειγμα ΕΝΕ6β**  
(μετοχές Ενεστώτα των συνθέτων του ρήματος εἶμι)  
(σε παρένθεση γράφεται ο αρχαίος τύπος)

	<b>Αρσενικό</b>	<b>Θηλυκό</b>	<b>Ουδέτερο</b>
<b>Ενικός αριθμός</b>			
<b>Ονομαστική</b>	αν-ἰών	αν-ιοῦσα	αν-ἰόν
<b>Γενική</b>	αν-ἰόντος	αν-ιοῦσας (ἀνιοῦσης)	αν-ἰόντος
<b>(Δοτική)</b>	(ἀνιόντι)	(ἀνιοῦση)	(ἀνιόντι)
<b>Αἰτιατική</b>	αν-ἰόντα	αν-ιοῦσα (ἀνιοῦσαν)	αν-ἰόν
<b>Κλητική</b>	αν-ἰών	αν-ιοῦσα	αν-ἰόν
<b>Πληθυντικός αριθμός</b>			
<b>Ονομαστική</b>	αν-ἰόντες	αν-ιοῦσες (ἀνιοῦσαι)	αν-ἰόντα
<b>Γενική</b>	αν-ἰόντων	αν-ιουσῶν	αν-ἰόντων
<b>(Δοτική)</b>	(ἀνιοῦσι)	(ἀνιοῦσαις)	(ἀνιοῦσι)
<b>Αἰτιατική</b>	αν-ἰόντες (ἀνιόντας)	αν-ιοῦσες (ἀνιοῦσας)	αν-ἰόντα
<b>Κλητική</b>	αν-ἰόντες	αν-ιοῦσες (ἀνιοῦσαι)	αν-ἰόντα

**9. Κλιτικό Παράδειγμα AOP1**  
**(μετοχή ενεργητικού Αορίστου α')**  
(σε παρένθεση γράφεται ο αρχαίος τύπος)

	<b>Αρσενικό</b>	<b>Θηλυκό</b>	<b>Ουδέτερο</b>
<b>Ενικός αριθμός</b>			
<b>Ονομαστική</b>	λήξ-ας	λήξ-α	λήξ-α
<b>Γενική</b>	λήξ-α-ντος	λήξ-α-σας (ληξάσης)	λήξ-α-ντος
<b>(Δοτική)</b>	(λήξαντι)	(ληξάση)	(λήξαντι)
<b>Αιτιατική</b>	λήξ-α-ντα	λήξ-α-σα (λήξασαν)	λήξ-α-ν
<b>Κλητική</b>	(λήξαν)	λήξ-α-σα	λήξ-α-ν
<b>Πληθυντικός αριθμός</b>			
<b>Ονομαστική</b>	λήξ-α-ντες	λήξ-α-σες (λήξασαι)	λήξ-α-ντα
<b>Γενική</b>	ληξά-ντων	ληξ-α-σών	ληξά-ντων
<b>(Δοτική)</b>	(λήξασι)	(ληξάσαις)	(λήξασι)
<b>Αιτιατική</b>	λήξ-α-ντες (λήξαντας)	λήξ-α-σες (ληξάσας)	λήξ-α-ντα
<b>Κλητική</b>	λήξ-α-ντες	λήξ-α-σες (λήξασαι)	λήξ-α-ντα

**10. Κλιτικό Παράδειγμα AOP2**  
**(μετοχή ενεργητικού Αορίστου β')**  
(σε παρένθεση γράφεται ο αρχαίος τύπος)

	<b>Αρσενικό</b>	<b>Θηλυκό</b>	<b>Ουδέτερο</b>
<b>Ενικός αριθμός</b>			
<b>Ονομαστική</b>	παθ-ών	παθ-ούσα	παθ-όν
<b>Γενική</b>	παθ-όντος	πα-θούσας (παθούσης)	παθ-όντος
<b>(Δοτική)</b>	(παθόντι)	(παθούση)	(παθόντι)
<b>Αιτιατική</b>	παθ-όντα	παθ-ούσα (παθούσαν)	παθ-όν
<b>Κλητική</b>	παθ-ών	παθ-ούσα	παθ-όν
<b>Πληθυντικός αριθμός</b>			
<b>Ονομαστική</b>	παθ-όντες	παθ-ούσες (παθούσαι)	παθ-όντα
<b>Γενική</b>	παθ-όντων	παθ-ουσών	παθ-όντων
<b>(Δοτική)</b>	(παθούσι)	(παθούσαις)	(παθούσι)
<b>Αιτιατική</b>	παθ-όντες	παθ-ούσες (παθούσας)	παθ-όντα
<b>Κλητική</b>	παθ-όντες	παθ-ούσες (παθούσαι)	παθ-όντα

## 11. Κλιτικό Παράδειγμα ΑΟΡ3

(μετοχή παθητικού Αορίστου)

(σε παρένθεση γράφεται ο αρχαίος τύπος)

	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
<b>Ενικός αριθμός</b>			
Ονομαστική	λεχθ-εἰς	λεχθ-εἶσα	λεχθ-έν
Γενική	λεχθ-έντος	λεχθ-εἰσας (λεχθεισης)	λεχθ-έντος
(Δοτική)	(λεχθέντι)	(λεχθείση)	(λεχθέντι)
Αιτιατική	λεχθ-έντα	λεχθ-εἶσα (λεχθεισαν)	λεχθ-έν
Κλητική	λεχθ-εἰς	λεχθ-εἶσα	λεχθ-έν
<b>Πληθυντικός αριθμός</b>			
Ονομαστική	λεχθ-έντες	λεχθ-εἶσες (λεχθεισαι)	λεχθ-έντα
Γενική	λεχθ-έντων	λεχθ-εισών	λεχθ-έντων
(Δοτική)	(λεχθείσι)	(λεχθείσαις)	(λεχθείσι)
Αιτιατική	λεχθ-έντες	λεχθ-εἶσες (λεχθείσας)	λεχθ-έντα
Κλητική	λεχθ-έντες	λεχθ-εἶσες (λεχθεισαι)	λεχθ-έντα

## 12. Κλιτικό Παράδειγμα ΠΑΡ1

(μετοχή ενεργητικού Παρακειμένου)

(σε παρένθεση γράφεται ο αρχαίος τύπος)

	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
<b>Ενικός αριθμός</b>			
Ονομαστική	συνειδῶς	συνειδυῖα	συνειδός
Γενική	συνειδότος	συνειδυίας	συνειδότος
(Δοτική)	(συνειδότι)	(συνειδυῖα)	(συνειδότι)
Αιτιατική	συνειδότα	συνειδυῖα (συνειδυῖαν)	συνειδός
Κλητική	συνειδῶς	συνειδυῖα	συνειδός
<b>Πληθυντικός αριθμός</b>			
Ονομαστική	συνειδότες	συνειδυῖες (συνειδυῖαι)	συνειδότα
Γενική	συνειδόντων	συνειδυῖων	συνειδόντων
(Δοτική)	(συνειδόσι)	(συνειδυῖαις)	(συνειδόσι)
Αιτιατική	συνειδότες (συνειδότας)	συνειδυῖες (συνειδυῖας)	συνειδότα
Κλητική	συνειδότες	συνειδυῖες (συνειδυῖαι)	συνειδότα

**13. Κλιτικό Παράδειγμα ΠΑΡ2**  
**(μετοχή ενεργητικού Παρακειμένου)**  
**(σε παρένθεση γράφεται ο αρχαίος τύπος)**

	<b>Αρσενικό</b>	<b>Θηλυκό</b>	<b>Ουδέτερο</b>
<b>Ενικός αριθμός</b>			
<b>Ονομαστική</b>	καθεστώς	καθεστ-ώσα	καθεστώς
<b>Γενική</b>	καθεστώτος	καθεστ-ώσας (καθεστώσης)	καθεστώτος
<b>(Δοτική)</b>	(καθεστῶτι)	(καθεστῶση)	(καθεστῶτι)
<b>Αιτιατική</b>	καθεστῶτα	καθεστ-ώσα (καθεστῶσαν)	καθεστώς
<b>Κλητική</b>	καθεστώς	καθεστ-ώσα	καθεστώς
<b>Πληθυντικός αριθμός</b>			
<b>Ονομαστική</b>	καθεστῶτες	καθεστ-ώσες (καθεστῶσαι)	καθεστῶτα
<b>Γενική</b>	καθεστῶτων	καθεστ-ωσών	καθεστῶτων
<b>(Δοτική)</b>	(καθεστῶσι)	(καθεστῶσαις)	(καθεστῶσι)
<b>Αιτιατική</b>	καθεστῶτες (καθεστῶτας)	καθεστ-ώσες (καθεστῶσας)	καθεστῶτα
<b>Κλητική</b>	καθεστῶτες	καθεστ-ώσες (καθεστῶσαι)	καθεστῶτα

## ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- [ 1 ] Βαλεοντής, Κ. (2007) *Νεοελληνικά σύνθετα ρήματα που προέρχονται με δύο τρόπους σύνθεσης από απλά ρήματα με αρχαιοελληνική προέλευση – Σημασία και χρήση τους στην σύγχρονη οροδοσία/ονοματοδοσία*, Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία, Ανακοινώσεις 6<sup>ου</sup> Συνεδρίου, Αθήνα: ΕΛΕΤΟ 32–52, [http://www.eleto.gr/download/Conferences/6th%20Conference/6th\\_02-27-ValeontisKostasPaper\\_V05.pdf](http://www.eleto.gr/download/Conferences/6th%20Conference/6th_02-27-ValeontisKostasPaper_V05.pdf)
- [ 2 ] Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Ά. (1996) *Η νεοελληνική σύνθεση, Ζητήματα νεοελληνικής γλώσσας: Διδακτική προσέγγιση*, (επιμ.) Γ. Κατσιμαλή, Φ. Καβουκόπουλος. Πανεπιστήμιο Κρήτης: Ρέθυμνο, σ. 97-120.
- [ 3 ] Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων (1998) *Νεοελληνική γραμματική*, Αθήνα.
- [ 4 ] Μπαμπινιώτης Γ., Κλαίρης Χρ. (2005) *Γραμματική της νέας ελληνικής*, Ελληνικά Γράμματα.
- [ 5 ] Τσοπανάκης Α. (1004) *Νεοελληνική γραμματική*, Αφοί Κυριακίδη.
- [ 6 ] Βαλεοντής, Κ. (2001) *Η σύνθεση και παραγωγή στην ελληνική γλώσσα για τον σχηματισμό μονολεκτικών σύμπλοκων όρων*, Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία, Ανακοινώσεις 3<sup>ου</sup> Συνεδρίου, Αθήνα: ΕΛΕΤΟ, 45–62,
- [ 7 ] ΕΛΟΤ 402:2010, *Ορολογική εργασία – Αρχές και μέθοδοι*
- [ 8 ] ΕΛΟΤ 561-1:2006, *Ορολογική εργασία – Λεξιλόγιο – Μέρος 1: Θεωρία και εφαρμογή*
- [ 9 ] Βαλεοντής Κ., *Ελληνικά αρκτικόλεξα και ακρώνυμα υπό το πρίσμα των σύγχρονων επικοινωνιακών αναγκών*, Πρακτικά 4<sup>ου</sup> Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας

(ΕΛΕΤΟ), Αθήνα 2003 [http://www.eleto.gr/download/Conferences/4th%20Conference/4th\\_12-39-ValeontisKostas.pdf](http://www.eleto.gr/download/Conferences/4th%20Conference/4th_12-39-ValeontisKostas.pdf)

- [10] Βαλεοντής, Κ., Φραγκόπουλος, Σ. (2005) *Η χρήση της μετοχής των ρημάτων της νεοελληνικής στην οροδοσία/ονοματοδοσία των ειδικών θεματικών πεδίων*, Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία, Ανακοινώσεις 5<sup>ου</sup> Συνεδρίου, Λευκωσία Κύπρος: ΕΛΕΤΟ, 44–60, [http://www.eleto.gr/download/Conferences/5th%20Conference/5th\\_04-41-Valeontis-Frangopoulos\\_V18.pdf](http://www.eleto.gr/download/Conferences/5th%20Conference/5th_04-41-Valeontis-Frangopoulos_V18.pdf)
- [11] Τριανταφυλλίδης Μ. (1998), *Νεοελληνική Γραμματική (Αναπροσαρμογή)*, ΟΕΔΒ, Αθήνα
- [12] Τριανταφυλλίδης Μ. (1965), *Μικρή Νεοελληνική Γραμματική*, Εκδόσεις Ινστιτούτου Νεοελληνικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη
- [13] Τσοπανάκης Α. (1983), – *Νεοελληνική Γραμματική, 2η έκδοση, Αφοί Κυριακίδη ΑΕ, Θεσσαλονίκη*
- [14] Τζάρτζανος Α. (1949), *Συντακτικόν της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσης*, ΟΕΣΒ, Αθήναι
- [15] Μουμτζάκης Α. (2001), *Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής*, ΟΕΔΒ, Αθήνα, Έκδοση ΚΒ΄
- [16] Jordanidou A. (1985), *La diglossie en Grèce: Étude d'un cas précis, le participe*, Thèse pour le Doctorat de 3ème cycle de Linguistique, Université de Paris VII
- [17] Κέντρο Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμόρφωσης (ΚΕΜΕ) (1998), *Συντακτικό της Νέας Ελληνικής*, ΟΕΔΒ, Αθήνα
- [18] Φραγκόπουλος Σ. (2005), *Ηλεκτρομαγνητισμός*, «Σύγχρονες Τεχνολ. Εκδόσεις»
- [19] Πακτίτης Σ. (1998), *Φίλτρα*, Εκδόσεις «ΙΩΝ»
- [20] Πακτίτης Σ. (2004), *Γενικά ηλεκτρονικά*, Εκδόσεις «ΙΩΝ»
- [21] Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (1998): *Εφαρμογές Πληροφορικής & Υπολογιστών*, ΟΕΔΒ, (σ. 367)
- [22] Ευσταθίου Κ., *Αγγλοελληνικό και ελληνοαγγλικό λεξικό χημικών και συγγενών με τη χημεία όρων*, Αθήνα 2005 (σ. 341)
- [23] Βαλεοντής, Κ. (1997) *Συνολική πρόταση για την υποστήριξη της ελληνικής ορολογίας και την μέσω αυτής προώθηση της ελληνογένειας της διεθνούς ορολογίας*, Στο πλαίσιο του 1<sup>ου</sup> Συνεδρίου Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία, Αθήνα.
- [24] Βαλεοντής, Κ., Κριμπάς, Π. (2014) *Νομική γλώσσα – Νομική ορολογία*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη & ΕΛΕΤΟ.